

Selské baroko na Blatech – Radomilice

Radomilice jsou jednou z devíti osad obce Dříteň. Leží na okraji národopisné oblasti tzv. Zbudovských blat a trvale zde žije přibližně 65 obyvatel (stav v roce 2016).

První písemná zmínka o tvrzí v Radomilicích pochází asi z roku 1410. Stávala na místě dnešního schwarzenberského dvora (čp. 10), který je zapsanou kulturní památkou. Původně to byla tvrzí rodu Malovců a v roce 1410 ji vlastnil Dobeš Malovec z Libějovic. Od roku 1508 byla tvrzí v majetku Zdeňka Lva z Rožmitálu. Po jeho smrti roku 1535 se jeho synu Adamovi nepodařilo udržet rodové jmění, které přenechal věřitelům a odešel z Čech. Roku 1560 se majitelem tvrzí stává Mikuláš Kořenský z Terešova, který ji pravděpodobně nechal renesančně přestavět.

Kořenští z Terešova náleželi ve své době mezi nepočetné zámožné rytířské rodiny, tomu zřejmě také odpovídala přestavba tvrzí, která mohla být hlavním rodovým sídlem. V roce 1671 prodává vdova po Václavu Lukáši Kořenském, Barbora ze Rzavého, panství Radomilice Janu Adolfovi ze Schwarzenbergu, čímž končí rezidenční funkce tvrzí a panství je přičleněno k Hluboké.

V areálu dvora dochází k raně barokní přestavbě, která zahájila postupnou přeměnu tvrzí v hospodářský dvůr. V době barokní byl dvůr rozšířen o severní křídlo a v závěru 19. století či počátkem 20. století vznikly pomocí novodobých technologií s použitím litinových prefabrikátů chlévy tvořící východní křídlo dvora. V 80. letech 20. století dochází ke zboření stodol na jihu areálu, o kterých lze z dochovaných fotografií usuzovat, že byly barokní či klasicistní. Obytná část dvora v sobě pravděpodobně dodnes skrývá původní zdivo tvrzí.

◀ Foto č. 1

Samostatně stojící roubená stodola, která je situována na jihozápad od schwarzenberského dvora, pochází pravděpodobně z 18. století. Bezpečně je zachycena na mapě stabilního katastru z roku 1837. Stodola představuje vzácně dochovanou památku tohoto typu, protože barokní a klasicistní stodoly, které se nacházely na jihu dvora, byly v osmdesátých letech 20. století zbořeny. Střešní konstrukce stodoly je tvořena tzv. hambalkovou soustavou (vodorovný prvek – hambalek spojuje dvě protilehlé krokve), která se na našem území používala ve staveb-

nictví do 1. poloviny 19. století, kdy začala být postupně vytlačována soustavou Ránkovou nebo vaznicovou. Místní obyvatelé nazývali stodolu ve dvacátých letech 20. století „dřevěnou stodolou“ a rovněž křížovatka, která se poblíž stodoly nachází, byla označována jako křížovatka „U Dřevěné stodoly“. Stodola, jako součást hospodářského dvora, patřila po svém zbudování Schwarzenbergům, kterým však byl celý areál v rámci první pozemkové reformy v roce 1922 zabaven. V tomtéž roce jej zakoupil s 92 hektary půdy Jan Hozman z Bílenic na Horažďovicích a stodola tak přešla do jeho

Dnes je areál dvora tvořen souborem hospodářských budov po obvodu téměř čtvercového půdorysu a samostatně stojící roubenou stodolou. Památkově nejhodnotnější částí dvora je západní křídlo – špýchar ze 16. století se zachovalými valenými klenbami s trojbokými lunetami a se zbytkem křížových kleneb sklenutých na středový pilíř. Dochovaná roubená stodola s hambalkovým krovem před vstupem do dvora je dnes vzácností. Pochází patrně z 18. století, bezpečně je zachycena na mapě stabilního katastru z roku 1837.

Lidová architektura Radomilic byla, podobně jako v okolních vsích, ovlivněna zednickými mistry působícími na Zbudovských blatech. Současná podoba usedlostí je však poznamenána stavebními úpravami na konci 19. na počátku 20. století a modernizačními zásahy doby nedávné. Jedinou dobře dochovanou stavbou je tak usedlost čp. 9 z roku 1853 se štíty nesoucími typické zdobné prvky ve stylu selského baroka. Ojedinělou památkou svého druhu v regionu je zmíněná mohutná roubená stodola.

Nedaleko obce se nachází chráněné archeologické naleziště, tzv. seipy, které jsou pozůstatky po středověkém rýžování zlata v této oblasti. Okolí Radomilic je známé i jako naleziště vltavínů typu green apple. Mezi obcemi Záblatí a Radomilice se nachází přírodní rezervace Radomilická mokřina, vyhlášená roku 1991. Tato rezervace zahrnuje nivu Radomilického potoka, který je s délkou 21,3 km po Zlatém potoce druhým nejdelším přítokem řeky Blanice, a menší rybník v těsné blízkosti. Předmětem ochrany jsou mokřady s bohatým výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů typických pro mokřadní vegetaci. Současně se jedná o významné hnízdiště a stanoviště vodního ptactva. Nezanedbatelný je i krajinně ekologický význam mokřadu.

◀ Foto č. 5

Usedlost čp. 4 na dobové fotografii. Nedatováno. Štít usedlosti, datovaný do roku 1849, představuje ranou podobu selskobarokní výzdoby.

◀ Foto č. 6

Radomilická mokřina – přírodní rezervace zahrnuje nivu Radomilického potoka a menší rybník v těsné blízkosti. Předmětem ochrany jsou mokřady s bohatým výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů typických pro mokřadní vegetaci.

▶▶▶ Foto č. 2

Boží muka z 2. poloviny 18. století, vzhledem ke své podobě mohou být spojována s událostmi bitvy u Zahájí v roce 1742, písemně ani archeologicky nedoloženo.

▶▶▶ Foto č. 3 a 4

Usedlost čp. 9 z roku 1853 se štíty ve stylu selského baroka.